

Skönlitteraturläsning på folkhögskolans allmänna kurs

Jessica Elgborn

Göteborgs universitet och Göteborgs folkhögskola

Forskarskolan för folkhögskolans lärare

- Linköpings universitet
- SFHL/Sveriges Lärare Folkhögskola
- Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation
- Offentligägda folkhögskolors intresseorganisation

- Vestlundfonden
- Högskolan i Jönköping, Göteborgs universitet och de deltagande lärarnas skolor/huvudmän

Forskningsintresset

Motstånd/förutsättningar möter förväntningar

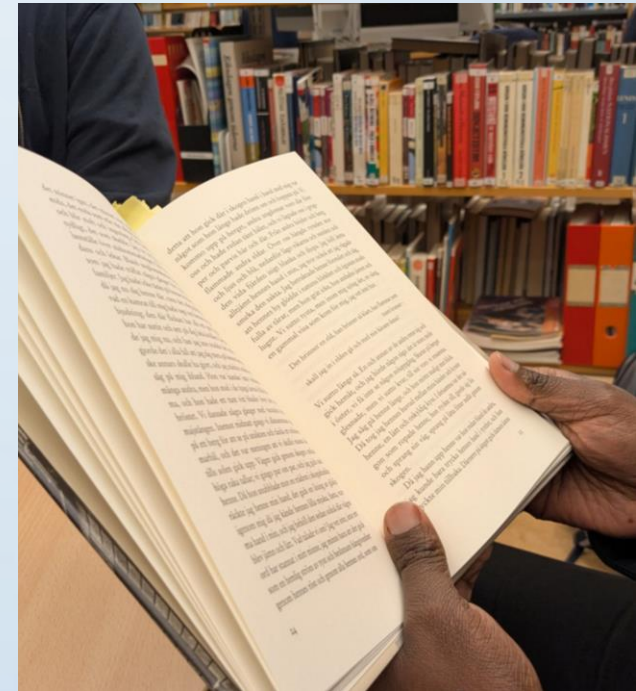
Läsning som del av studier på allmän kurs gymnasienivå

- Längre episk skönlitteratur på svenska
- Som del av studier i svenska/svenska som andraspråk
- Läsning som görs på ett andraspråk

Bidra till kunskap om vad som sker när deltagare och lärare möts i arbetet med skönlitteraturläsning

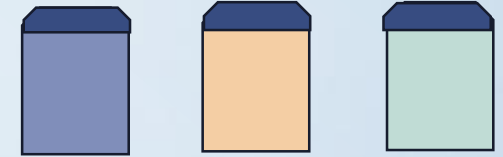
- Vad präglar dessa lärande- och undervisningspraktiker och hur genomförs de?
- Vilka arrangemang möjliggör och begränsar praktikerna?
- Vilka syften och mål tilldelas de av deltagare och lärare?

Teoretiska utgångspunkter

- Teorin om praktikarkitekturer (TPA) (Kemmis & Grootenboer, 2008; Kemmis et al, 2014)
- New Literacy Studies (NLS) (Barton, 1994; Gee, 1990; Street, 1995)
- Teorin om litterära föreställningsvärldar (Langer, 1995, 2017)

Fältbesök på tre folkhögskolor

Urval:

- FBR:s statistik för utbetalat *Bidrag för språkligt stöd*
- Olikheter till det yttre (huvudman, geografisk placering, ålder, internat/externat, huvudskola/filial)

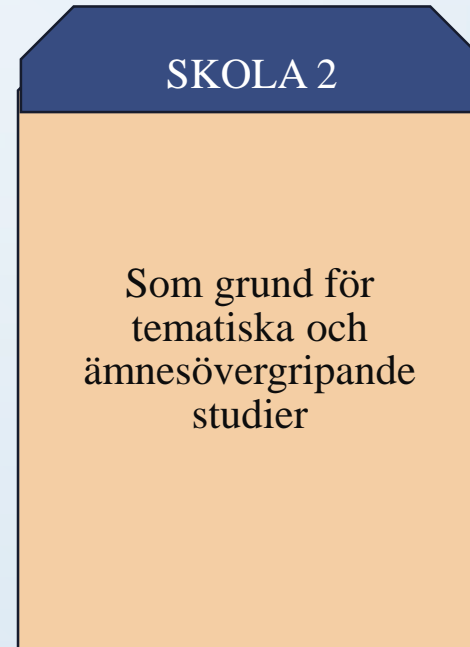
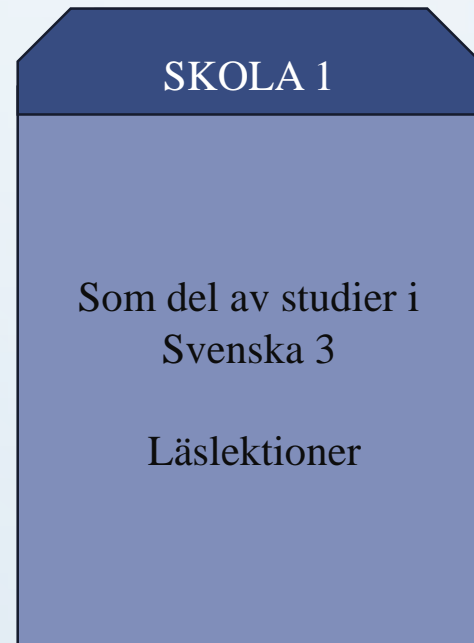
Fältbesök under perioder av cirka 6 veckor/skola

Observationer, intervjuer, informella samtal, fokusgrupper, studie- och undervisningsmaterial, dokumentation av miljöer.

Praktikerna är del av det specifika sammanhang de tar form i – metodologisk följsamhet

	Folkhögskola 1	Folkhögskola 2	Folkhögskola 3	Totalt
Observationer undervisning	Cirka 20 h	Cirka 20 h	Cirka 5 h	Cirka 45 h
Individuella intervjuer deltagare	7	7	7	21 st (14 h 35 min)
Fokusgrupper deltagare	-	2 (4 deltagare)	-	2 st
Informella samtal deltagare	6	-	5	11 st
Individuella intervjuer personal	1 lärare 1 lärare med biblioteksansvar	2 lärare 1 bibliotekarie på närliggande kommunalt bibliotek	3 lärare	8 st (9 h 10 min)
Gruppintervju personal	-	1 (3 lärare)	-	1 st (1 h 27 min)

I mötet mellan gemensamma villkor och lokal historicitet

Förutsätter en arbetsinsats

- *dispositions* (läsvana, studieteknik mm)
- en bredd av praktiker

Sociala och kommunikativa praktiker

- med hjälp av
- utifrån vilja att delta i det gemensamma

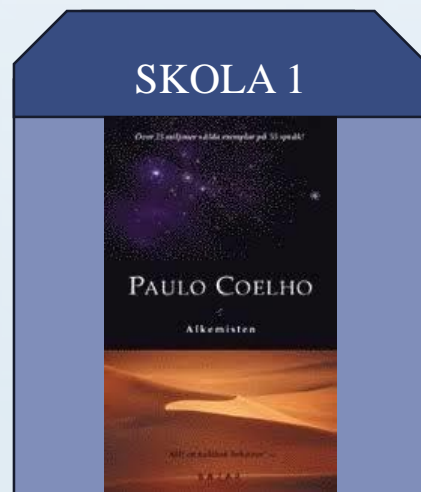

1. Att vara utanför och kliva in i en föreställningsvärld
Läsaren försöker orientera sig och skapar en yttlig förståelse av handling, karaktärer, miljöer et c. med hjälp av ledtrådar i texten och egna kunskapar och erfarenheter. Sådana aktiviteter kan även återkomma senare i läsningen då okända ord eller överraskande händelser rubbar den uppbyggda föreställningsvärlden.
2. Att vara i och röra sig genom en föreställningsvärld
Läsaren fördjupar sin förståelse och använder kunskap om texten, sig själv och omvärlden i dialog med texten. Föreställningsvärlden omformas och blir rikare.
3. Att stiga ut och ta det man vet under omprövning
Den utvecklade föreställningsvärlden blir utgångspunkt för tankar om vad dess idéer kan innebära för det egna livet. En växelverkan uppstår mellan den fiktiva världen och den riktiga, vilket kan föranleda omprövningar av övertygelser och värderingar.
4. Att stiga ut ur och objektifiera upplevelsen
Läsaren distanserar sig från den uppbyggda föreställningsvärlden och objektifierar texten, läsoplevelsen och förståelsen. Olika aspekter av texten analyseras, ses ur olika perspektiv och tolkas.

(Langer, 2017, s.37-43)

Att balansera motstridande arrangemang

- Tolkningar av folkhögskolans syften och mål
- Ideal kring läsning och litteraturstudier
- Gymnasiekurser och motsvarande kunskaper
- Behov och intressen i en heterogen deltagargrupp

LICENTIATUPPSATS I ÄMNET PEDAGOGIK
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK, KOMMUNIKATION OCH LÄRANDE

Skönlitteraturläsning på
folkhögskolans allmänna kurs

En praktknära studie

Jessica Elgborn

Tack för visat intresse!

Kod till uppsatsen:

Kontakt: jessica.elgborn@vgregion.se

Förslag på diskussionsfrågor

- Vilka arrangemang möjliggör våra undervisningspraktiker?
- Utifrån vilka syften och mål vill vi forma vår undervisning – och vilka prioriteringar innebär det?
- Vad riskeras då ideal om läsoplevelser av språklig såväl som innehållsmässig nivå gör litteraturen svårtillgänglig, *eller* då anpassningar utifrån de mest läsovana ger litteraturläsning på en mycket grundläggande nivå eller begränsas till berättelser om det bekanta?
- Hur vill vi arbeta för ökad läslust?